

Duodenarius

1670
36
F

QUÆSTIONUM

PHILOSOPHICARUM,

QUAS

DEO DUCE,

*Consensu venerandi Philosophorum ordinis in
Illustri Francofurtana,*

P R Æ S I D E

M. DANIELE STAHLIO,

Franco, Collegii Philosophici in
inclyta Salana Adjuncto

publicè

*4. Mart. boris & loco consuet.
defendendas suscipiet*

JOHANNES SCHÖSSERUS, FRAN-
cofurtanus.

ANNO CHRISTI

M. DC. XX.

Typis

Friderici Hartmanni, Bi-
bliopolæ,

VIRO
Consultissimo & Clarissimo, Dn.
ALBERTO ROGKENBACHIO,
Juris & justitiae Practico praestantissimo; nec non
Reipub. Crofnensis Syndico lau-
datissimo;

ut &

*Prudentissimo, Spectatissimo, Virtutis, fidei ac industria
elogio commendatissimo Viro, Dn.*

IOHANNI SOMMERO, REIPUB.
Oppidanae Camerario, & Negotiatori
inter primos.

Dnn, & affinibus meis plurimum colendis

Hoc

Philosophicum *μυασμα*

Gratitudinis & observantiae

qualecunque

μυασμα

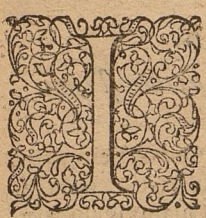
Offert

Johannes Schöfferus.

Quæstio I.

An Deus sit Universalis?

I.

Ita videtur: Uni-
versale namque est, quod
pluribus inesse aptum est, quod
de pluribus prædicari aptum est:
DEUS est in pluribus, nempe in tri-
bus personis, & de iis prædicari a-
ptus est. Dico namque rectè, Pater est DEUS, Filius est
DEUS, Spiritus Sanctus est DEUS. E. DEUS est universa-
le respectu trium personarum.

II. Sed respondetur ad majorem: Non omne illud
universale est, quod quævis modo pluribus inest, & de
illis prædicatur, sed requiritur, ut in illis multiplice-
tur secundam rem, sive ut illa in quibus est, & de qui-
bus prædicatur, sint plura, sub nomine & conceptu
hujusmodi universalis, sicuti natura hominis multi-
plicatur in individuis humanis, & homines sunt plu-
res sub nomine & conceptu hominis, ita ut rectè di-
cam: Petrus & Johannes sunt duo homines, sed non sic
DEUS respectu trium personarum. Non multiplicatur
divina natura in tribus personis, non sunt plures sub
nomine & conceptu DEI. Hinc non possum dicere,
Pater, Filius, & Spiritus Sanctus sunt tres Dii, quæ om-
nia tanquam probata à Theologis præsupponimus.
III. Similiter DEUS est unus numero. E. non est uni-
versale. Numero enim unum & universale opponun-
tur.

A 2

CO,
N.

stria

IB.

ndis

US.

tur. Unde concludo, cum prædicatur DEUS de Patre, Filio & Spiritu Sancto, nec prædicari ut genus, nec ut speciem, nec ut differentiam, neque ut proprium, neque ut accidens.

Quæstio 2.

An aliquid de DEO possit demonstrari à priori?

I. **A**ffirmamus. Neque obstat, quod objicitur; in DEO nihil dari prius, nihil posterius; item in DEO non dari causam & effectum. Quamvis enim in DEO non detur in prius & posterius secundum rem, datur tamen secundum rationem sive secundum nostrum concipiendi modum. Quemadmodum enim quod inter attributa divina non datur distinctio realis, non impedit, quo minus detur inter ipsa distinctio rationis; ita per hoc, quod in DEO non est prioritas realis, non tollitur prioritas rationis.

II. Quod autem attinet causam & effectum, notanda distinctio ex Cajetano super 1. post. 2. Ubi *causa*, inquit, propter quam res est seu in essendo, dicitur dupliciter; quædam est verè & realiter causans (secundum aliquod genus causalitatis) id cuius causa dicitur; quæ & distinguitur realiter ab eo, cuius est causa, sicut rationalitas est causa risibilitatis; quædam autem est quæ non tam est causa ejus, cuius causa dicitur, quam ratio, quod illud in se; & non solum ratio, quod cognoscatur in esse, sicut omnimoda immutabilitas in DEO est causa sue æternitatis; & immaterialitas (proprie dicta) inventa in animâ est causa sue immortalitatis. Et paulò post, illam causam, quæ revera causat, appellat Cajetanus, causam.

causam *in essendo formaliter*: illam verò, quæ solùm est ratio, cur aliquid insit, appellat causam *in essendo virtualiter*.

III. Hinc respondeo, etsi in DEO non sit causam *in essendo formaliter*, quæ scilicet verè & realiter causet neque etiam in eo sit effectus (hoc enim si esset daretur in DEO compositio) datur tamen aliquid in DEO, quod sit alicujus ratio à priori, quæ appellatur causa virtualiter, sicut si interrogatus fueris, quæ sit causa vel ratio, cur DEUS sit æternus ex sententia Cajetani rectè responderis, propterea esse æternum, quia est omni modo immutabilis

Quæstio 3.

De divisione finis in finem cujus

& cui.

I. Dividit *Arist.* 2. *de anim.* finem in finem cujus & cui.

Hanc divisionem reprehendit *Timpler.* 1. 3. *Metaph. capit. 2. quæst. 11.* Ratio ejus est hæc: Quicquid est id cujus gratia aliquid est, id est finis cujus. Omnis finis est id, cujus gratia aliquid est. E. Omnis finis est finis cujus, & per consequens male dividitur finis in finem cujus & cui.

II. Sed hæc ratio *Timpleri* tanta non est, ut propterea *Aristotelem* relinquere debeamus. Sciendum igitur, quod cum dicitur, finis cujus, vel, id cujus gratia, hoc possumus dupliciter explicare, 1. specialiter, nempe cum exclusione, quod scilicet aliquid sit solùm id, cujus gratia aliquid est vel fit, & non simul subjectum, vel id cui aliquid procuratur, sicut in curatione sanis

A 3

tas est id, cujus gratia medicamenta adhibentur, sed non est subjectum, cui adhibentur. 2; generaliter, nempe cum abstractione, quod scilicet aliquid alicujus gratia sit, non attendendo an sit simul id, cui aliquid procuratur, vel non sit.

III. Jam dico, quando finis definitur quod sit id, cujus gratia aliquid est, tum accipiendum esse generaliter, & cum abstractione, quando verò dividitur in finem cujus & cui, accipiendum esse cum exclusione.

IV. Hinc nego majorem in argumento Timpleri, si finis cujus accipiatur specialiter & cum exclusione, quia scilicet non omne id, cujus gratia aliquid est vel procuratur, est solum id, cujus gratia est vel procuratur, ita ut non sit simul id, cui procuratur, sicut in curatione homo est id cujus gratia medicamenta adhibentur, ita tamen, ut sit simul id, cui adhibentur. Quod si in propositione majore finis cujus accipiatur generaliter, nihil concluditur contra nostram sententiam, quia concedimus, hoc modo finem non rectè dividi in finem cujus & cui.

Quæstio 4.

De quantitate hujus enunciationis; Animal dividitur in hominem & bestiam.

I. **H**æc enuntiatio: Animal dividitur in hominem & bestiam, vera est & tamen non est particulariter vera, quia ut propositio sit particulariter vera, oportet aliquid sub subjecto contineri, cui competat

petat prædicatum. At non datur aliquid sub animali,
quod in hominem & bestiam dividatur. Effet enim
aut homo aut bestia. Sed nec homo neque bestia in ho-
minem & bestiam dividi potest.

II. Hinc sequitur, quod neque universaliter vera sit,
quia quidquid est universaliter verum, est etiam parti-
culariter verum, sicut quod omnis homo est animal,
rectè dico, quendam hominem esse animal.

III. Non videtur etiam esse singularis, quia subje-
ctum ejus non est singulare.

IV. Quid ergo dicendum? Dices forsan, esse propo-
sitionem indefinitam. At neque hoc admitti potest.
Quia omnis indefinita æquipollet universali aut parti-
culari. At illa neque universali æquipollet, neque
particulari, ut ex ante dictis manifestum est.

V. Nos, non obstante eo, quod thesi 3. allatum est, as-
serimus esse singularem, quod quidem in ipso exerci-
tio disputationis latius explicabimus. Eadem autem
ratio est harum enunciationum, Animal est genus, ho-
mo est species, &c.

Quæstio 5.

*An ars ^{verè} certè definiatur per comprehensio-
nem præceptorum.*

I. **V**ulgata est definitio artis, quod sit compre-
hensio præceptorum verorum, homogene-
orum, ad finem in vita utilem.

2. Sed

II. Sed non rectè ita defini sic probo. Quod est separabile ab arte, per id ars non rectè definitur. At comprehensio præceptorum est separabilis ab arte. E. Minorem probo: Quod est separabile ab artifice, est etiam separabile ab arte. Præcepta sunt separabilia ab artifice. E. etiam sunt separabilia ab arte. Minorem iterum probo. Quia præcepta non sunt in artifice, nisi quando actu ab eo formantur. Sunt enim propositiones. At propositiones non sunt in artifice, nisi actu formentur;

Quæstio 6.

De causalitate materiae.

I. **M**ateria non esse in numero causarum hoc probari videtur argumento: Quidquid non agit, non est causa. Materia non agit. E. materia non est causa.

II. Respondent quidam negando minorem, & ad hoc utuntur autoritate Scaligeri, qui exerc. 307. §. 27. *Materia, inquit, videtur agere, ut forma existat. Non enim esset unum ex principiis, nisi aliquid faceret.*

III. Nos minorem concedimus, & dicimus materiam non agere, imò ne formam quidem agere censemus. Ut autem propositum argumentum solvatur, neganda est major.

Quæst. 7.

De Ratione vitæ.

I. *Temper.*

I. **T**impler. 1. de corp. anim. in genere c. 2. quest. 2. agit de ratione vitæ & postquam aliorum definitiones censoria notasset virgula, ipse talem proponit: Vita naturalis est duratio corporis animati usque ad terminum quo desinit.

II. Verum si aliqua ex iis definitionibus, quas Timpler. ibidē de refutat, est vitiosa hæc ipsa est. Argumentor ita: Duratio non est de essentia viventis, si quidē res concipitur esse vivens antequam concipitur durare. Vita est de essentia viventis, ut manifestum est. E. vita non est duratio.

Quæst. 8.

De distinctione formæ in materialem & in immaterialem.

I. **T**impl. l. 3. Metaph. c. 2. q. 6. flagellat distinctionem formæ in materialem & immaterialem. Audiamus ipsum. *Formam, inquit, materialem vocant (Philosophi) quæ materia est unita seu juncta; immaterialem verò, quæ ab omni materia est sejuncta. Jam autem omnis forma, quæ forma, est unita materia, neque fieri ullo modo potest, ut aliquid actu sit forma, quod à materia est separatum.*

II. Sed turpe est Timplerum Philosophis dicam de hac distinctione scribere, & nescire quid ipsi intelligant per ejus membra. Philosophi per formam materialem intelligunt eam, quæ esteducta de potentia materia, seu quæ dependet ab materia in esse & in fieri. Per immaterialem

immaterialem intelligunt, non eam quæ à materia separata, sed quæ à materia est separabilis, seu quæ non esteducta de potentia materia.

III. Hinc *Alsted. l. 1. Metb. Met. c. 28. Distingendum est, inquit, inter formam materiae & materialem. Illud dicitur esse forma materiae, quod dat esse materiae & simul cum ea facit unum compositum essentiale, quod sit ens specificè completum & absolutum: id autem vocatur forma materialis, quod esteductum è potentia materiae, eique immersum & ab eâ inseparabile.*

IV. Sed posito, philosophos eodem modo accipere membra illius distinctionis, sicut refert *Timpler*, non tamen statim eam posset rejiceret. Effer enim tunc distinctio vocabuli æquivoci in sua æquivocata, at tales distinctiones admittere *Timplerum* patet ex q. 57. dicit,

Quæst. 9.

An forma rectè dicatur informare materiam?

- I. **N**egat *Timpler. l. 3. Metaph. c. 2. quæst. 63.* Nos affirmamus & argumentamur ita: Quidquid actuat & complet. potentiam materiae informis & sic facit ut non amplius sit informis suam propriam perfectionem ipsi exhibendo, id utique ipsam rectè dicitur informare. Sed forma dicto modo potentiam materiae actuat. E. rectè dicitur informare materiam.
2. Præterea formæ in specie denominant materiam, cum qua compositum constituunt, sicut calor, ut forma

ma accidentalis ignem denominat calidum. Quidni
ergo forma in sua latitudine denominet materiam?
Quæ autem est denominatio, quæ sumitur à à forma
in sua latitudine, quàm quod inde aliquid dicitur for-
matum? Amplius si materia dicitur informata à forma,
quid obstat, quo minus forma dicatur formare vel in-
formare materiam? Argumenta, quæ pro sua sen-
tentia affert Timplerus rejicimus ad ipsum disputa-
tionis actum.

Quæst. 10.

*An detur conceptus communis DEO & crea-
turis, & qualis ille?*

I. Conceptus hic, esse citra mentis operationem, est
communis DEO & creaturis. Quis enim negabit, DE-
UM esse citra mentis operationem? Quis negabit etiam
creaturas esse citra mentis operationem? Falsò ergo
statuunt quidam nullum dari conceptum communem
DEO & creaturis.

II. Unde apparet etiam illos errare, qui, cum DEUS
dicitur ens & creatura dicitur ens, asserunt nomen so-
lum unum esse, rem a, significatam tali nomine esse di-
versissimam.

III. Non solum autem asserimus dari aliquid com-
mune DEO & creaturis, sed etiam dare quid essenziale
in creaturis, quod cum DEO habeant commune.

IV. Dubitatur ulterius; an conceptus, verbi gratia
entis, quatenus est communis DEO & creaturis, sit uni-
vocus

vocus vel analogus', sicut Philosophus loquitur, ἀφ' ἐνός. Defendemus posterius.

Quæst II

De subjecto actionis.

Timpterus l. 5. Metaph. c. 4. quæst. 4. statuit actionem subjective esse in agente, & non in patiente. Nos absurdam judicamus esse hanc sententiam.

Quæst 12

I. An materia prima habeat actum entitativum?
Aff. contra *Thomist.* & *Zabar. l. 2. de mat. prim. 2.*

VI 216

5. + 24. Juli 2:20

23 = z.

39 = t.

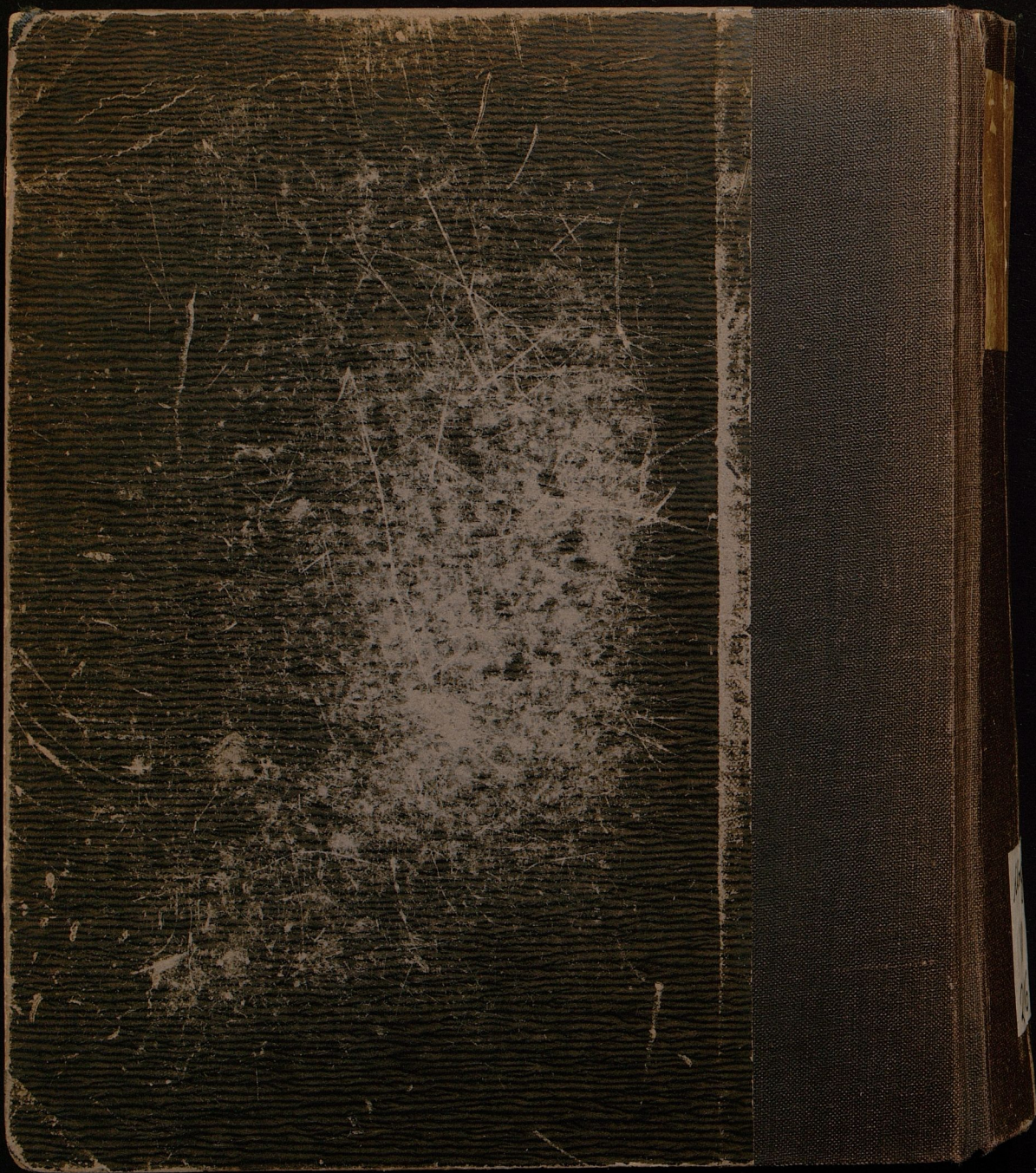
vd 18

Th. → 22

VD 17

04.2007 Sch,

Duodenarius
QUÆSTIONUM
PHILOSOPHICARUM,

1670
365

QUAS
DEO DUCE,
*Consensu venerandi Philosophorum ordinis in
Illustri Francofurtana,*
P R Æ S I D E
M. DANIELE STAHLIO,
Franco, Collegii Philosophici in
inclyta Salana Adjuncto
publicè

4. Mart. horis & loco consuet.
defendendas suscipiet
JOHANNES SCHÖSSERUS, FRAN-
cofurtanus.
ANNO CHRISTI
M. DC. XX.

Typis
Friderici Hartmanni, Bi-
bliopolæ.

